

Evaluatie 2009

Projectbureau Zeeweringen

Datum	10 februari 2009
Status	Definitief
Auteur	Y.M. Provoost
Kenmerk	PZST-R-09018 kw

Inhoud

1	Inleiding, doel en opzet	3
2	Aandachts- en verbeterpunten	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Opmerkelijke zaken in 2008	5
2.3	Verbeterpunten voor 2009	5
2.4	Aandachtspunten voor 2009	5
3	Hoe verder?	6
Bijlage 7		

1 Inleiding, doel en opzet

In navolging van de herstart in 2007 is ook over het jaar 2008 een evaluatie uitgevoerd. In dit rapport worden de afzonderlijke evaluaties samengevoegd en samengevat in verbeter- en aandachtspunten.

Een korte terugblik op 2008

De toetsrapporten worden steeds uitgebreider. Zo zijn nu ook cultuurhistorie, zeegras en naderonderzoek naar de teenconstructie opgenomen in de toetsing.

Veel ontwerpcapaciteit is gaan zitten in het opstellen van de bestekken, daarnaast is de aanwezige capaciteit door het vertrek van enkele mensen sterkt teruggelopen. De kwaliteit van de bestekken is verbeterd door de bestekken te controleren a.d.h.v. de ontwerpnota's.

Veel aandacht is besteed aan transportroutes (zowel het plannen als het opknappen). Verder is er veel aandacht geweest voor publieksgerichte voorzieningen.

We gooien steeds minder over de schutting, door de directie UAV nauwer te betrekken bij het opstellen van de bestekken.

De controle van de mitigerende maatregelen zoals die in het bestek zijn verwoord, worden door een ecoloog gecontroleerd.

Ook de aannemers denken mee over het toepassen van EMVI-beoordelingen.

Ondanks de alle extra inspanningen om de nul-stuutatie bij de toetsing al goed in beeld te brengen, kost dit toch nog steeds veel tijd bij ontwerp, bestek en uitvoering.

Bij communicatie is een grote verbetering gemaakt bij de deelcommunicatie-plannen, zowel inhoudelijk als qua planning.

De invoering van SAP heeft tot wat commotie geleid, versoepeling van enkele procedures moet hierin weer lucht kunnen geven.

Het onderzoek dat door het projectbureau werd uitgevoerd heeft regelmatig de (landelijke) pers gehaald. Bijvoorbeeld de overslagproeven en de deelname in het Technasium.

Onze nieuwe kennis wordt nu via de Waterdienst verspreid waardoor het makkelijker is om de landelijke diensten daarover te informeren.

De deelnemers aan het projectbureau-overleg (het management en de staf, de disciplineleiders en de vertegenwoordiger van het waterschap) hebben begin 2009 een evaluatie opgesteld (deze verslagen zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd). De belangrijkste punten van de afzonderlijke evaluaties zijn samengevoegd in dit rapport.

De volgorde in dit rapport is zoveel mogelijk gebaseerd op het primaire proces van het projectbureau.

In deze rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen 'verbeterpunten' (zaken waarvoor concreet acties worden afgesproken (bewaking vanuit het kwaliteitsteam)) en 'aandachtspunten' (zaken die ter harte genomen dienen te worden). De stand van zaken wordt via de maandrapportage teruggekoppeld naar het projectbureau.

2 Aandachts- en verbeterpunten

2.1 Algemeen

In de bijlagen zijn alle gemelde aandachts- en verbeterpunten te vinden. In de volgende paragrafen volgt een opsomming (enigszins gegroepeerd) van in het oog springende punten en van punten die aandacht vragen.

2.2 Opmerkelijke zaken in 2008

- markt denk positief mee bij EMVI-beoordelingen
- onderzoek via Technasium
- communicatie evalueert zichzelf

2.3 Verbeterpunten voor 2009

- meer/vroegtijdig aandacht voor proces omtrent de transportroutes (controle, versterking, communicatie, EMVI)
- ondanks de verbeteringen in 2007 is nog meer aandacht nodig voor de nul-situatie
- werkwijze EMVI-beoordeling verbeteren/stroomlijnen
- meer tijd tussen gereedkomen van bestekstekeningen en inlichtingen creëren
- opzetten actuele kostenraming, jaaruitgaven begroten/bijstellen en opzetten capaciteitsraming
- grondwerk naast en op onderhoudspaden anders uitvoeren
- uitbreiden/aanpassen risicoanalyse
- scopewijzigingen regelen en communiceren
- verbetering interne communicatie t.b.v. omgevingsmanagement
- werkwijze afhandeling claims en verzoeken om nadeelcompensatie vervolmaken
- planning planprocedure beter beheersbaar maken
- andere wijze van ter inzage leggen plannen
- eerder in proces informatieavonden organiseren
- gebruik de revisietekeningen van de aannemer voor de revisietoetsing
- ...

2.4 Aandachtspunten voor 2009

- 'beheerdersoordeel' al bij het veldbezoek mee in beschouwing nemen
- meer aandacht voor inplannen ontwerpcapaciteit
- overgangsconstructies???
- aandacht voor recreatieve functies tav de gekozen bekleding (soort bekleding, trapjes e.d.)
- verkrijgen juiste info voor de afdeling communicatie vanuit de andere disciplines
- kwaliteitsborging onderzoek uitgezet door Waterdienst
- tijdig opstellen jaarplan Waterdienst – Zeeweringen
- beheerder eerder proberen te betrekken bij plannen veldproeven
- discussie over contractvorm
- ...

3 Hoe verder?

Vanuit de kwaliteitszorg wordt een plan opgesteld waarin de in § 2.3 beschreven punten worden opgenomen.

Bij de punten worden ook de verbetermaatregelen, de activisten en indien mogelijk de 'datum gereed' genoemd.

Wanneer het ingrijpende maatregelen betreft zal ook expliciet aandacht worden geschonken aan aspecten als geld, kwaliteit en informatie & organisatie.

Dit plan met verbeterpunten wordt voorgelegd aan het projectbureau-overleg.

....en uiteraard ook dit jaar weer het vriendelijke verzoek om toch zeker de bijlagen te lezen.

Bijlage

Inhoud:

Management	B. Kortsmit	8
Toetsing	R. vd Voort	9
Ontwerp	G. Wijkhuizen	10
Bestek en Uitvoering	S. Vermunt	12
Projectbeheersing	A. v. Ginneken	13
Omgevingsmanagement	J. Perquin	16
Communicatie	A. McGovern	17
Onderzoek/innovatie	Y. Provoost	20
Waterschap Zeeuwse Eilanden	A. Marinisse	21

Management

Bert Kortsmit

Met de beperkte kennis die ik als projectmanager heb na 2 weken zijn er een aantal vragen die ik in de evaluatie wil meegeven over wat mij opvalt en waarop ik in 2009 een antwoord zoek:

1. Er is een groot verschil tussen de ramingen en de aanbiedingen. Gevolg hiervan is dat budgetten onderschreden worden. Dit is al jaren zo??? In hoeverre zijn de ramingen technisch en/of commercieel? Wat is de dagwaarde van het werk? Hoe gaat het Projectbureau hiermee om richting SDG (financier) en Partners.
2. De scope van het werk gaat alleen over dijkbekledingen, maar er kunnen zich mogelijkheden aanbieden die verder gaan dan deze scope en wel direct in het werk betrokken kunnen worden. De vraag is dit met de Partners uit te diepen.
3. Projectbenadering van RWS en Waterschap verschillen. Denk hierbij aan SCB, EMVI, D&C, Allianties, Meerjarig). Gezocht moet worden naar begrijpelijke, logisch, tastbare verklaringen voor de manier waarop het Projectbureau haar werk wil doen.
4. Binnen het Projectbureau wordt gezocht naar de manier en mate waarin kennis geborgd zou moeten zijn.
5. In de voorbereiding en tijdens de uitvoering wordt door het Projectbureau veel energie (tijd & geld) gestoken in omgeving, vergunningen, communicatie, belangenorganisaties, etc....., gericht op het vlot uitvoeren van het Project met een oplevering in 2015. Hoeveel energie is gerechtvaardigd?
6. Hoeveel energie (tijd) kost de afstemming tussen de publieke organisaties betrokken bij het project? Hoeveel is gerechtvaardigd?

Toetsing

R. vd Voort

Controletoetsingen vrijwel conform planning, er is een geringe achterstand opgetreden in 2008 (2 stuks toetsingen). Reden van deze achterstand liggen in breekwerk op de dijk (veel vraag, ook vanuit ontwerp, dus geringe achterstand) en personeelscapaciteit waterschap (toetser heeft medio 2008 veel andere werkzaamheden er bij gekregen). In 2008 zijn vlak voor het ontwerpproces regelmatig discussies opgetreden over het 'beheerdersoordeel'. Op basis van deze discussies is besloten het beheerdersoordeel weer bij de toetsing 'ter discussie te stellen'.

Direct en snel contact met de beide waterschappen. Geen problemen.

Revisietoetsingen lopen iets achter op de planning. Oorzaak ligt vooral in het achterlopen van de revisietekeningen zoals worden gemaakt door het waterschap zelf (momenteel loopt een actie om dit middels revisietekeningen van de aannemers te gaan doen en dus te versnellen) en in de gebreken zoals buiten aangetroffen.

De toetsingen zijn in 2008 aangevuld met de items " Cultuurhistorie", " Zeegras" en " Teenconstructie" (deze laatste is niet altijd visueel zichtbaar en goed verwerkt in de database van het waterschap waardoor (hoge) extra kosten het gevolg zijn).

Ontwerp

G. Wijkhuizen

Dijkvakken

In 2008 zijn de ontwerpen van de volgende dijkvakken afgerond:

- Philipsdam Noord [18]

De ontwerpen van de volgende dijkvakken zijn begin 2008 afgerond, hoewel deze eigenlijk voor 2007 op de planning stonden:

- Anna Jacobapolder + veerhaven [21]
- Molenpolder, Yerseke, havendam en Brede Watering [44]
- Ringdijk Schelphoek West incl. nol west [3]

De volgende dijkvakken schuiven door en worden in eerste en tweede kwartaal 2009 afgerond:

- Heerenkeet Polder Schouwen/Weevers- Flaauwersinlaag [5/6]
- Willempolder, Abraham Wissepolder [22]
- Geertruijpolder, Scherpenissepolder [35]
- Oesterdam Noord [37]
- Everinge/Hattum/Ellewoutsdijk+aansluitend Baarland [W11b]
- Westkappelse Zeedijk, gat van West Kapelle [W34]

In de diverse ontwerpersoverleggen is het volgende naar voren gekomen:

Tijd

- Een aantal ontwerpen loopt vertraging op, door de grote hoeveelheid bestekswerk in combinatie met teruggelopen capaciteit.
- De controle op de basisgegevens en de bijbehorende herziening van ontwerp en bestek kosten veel tijd.
- Besteksvorbereiding voor de meerjarige contracten blijkt uiteindelijk vrij krap.

Kwaliteit

- Toetsing van bestek aan de hand van de ontwerpnota is ingevoerd en blijkt nuttig.
- Ontwerpers zijn regelmatig bij de bouwvergaderingen. Contact met directie is goed.
- Transportroutes en depotruimtes worden uitgebreid bekeken.
- Er is een start gemaakt met de aanwijzing en inrichting van meerjarige depots.
- Controle mitigerende maatregelen bestek door ecooloog.

Informatie

- Van overleggen met belanghebbenden wordt altijd een verslag gemaakt. Hierdoor liggen alle afspraken vast. Afspraken worden bijgehouden.
- Er is een document opgesteld met betrekking tot hergebruik van vrijkomende materialen.
- Provincie is aanwezig bij start- en voorontwerpoverleggen.

- In 2008 zijn een aantal problemen naar voren gekomen met betrekking tot de aangeleverde basisgegevens. Het gevolg zijn grote meerwerkstaten op de werken 2008. Maar ook voor de werken 2009/2010 komen grote wijzigingen naar voren.
- Er is onderzoek gedaan naar ontwerpveiligheid.

Capaciteit

- Door vertrek van ontwerpers (@@) is de capaciteit snel afgenomen. Daarnaast werkten @@ nog maar 2 dagen voor Zeeweringen.

VOORUITBLIK ONTWERP

Tijd

- Beter inplannen ontwerp en bestekswerk en controle op planning.
- Extra vragen voor capaciteit van ontwerpers tijdig signaleren.
- Bestekken zo vroeg mogelijk opstarten.

Kwaliteit

- Transportroutes zo vroeg mogelijk bepalen.
- Directie UAV betrekken bij besteksvorbereiding.
- Ontwerpnota's in PDF opslaan ten behoeve van eenvoudige verspreiding.

Informatie

- In principe vindt er één maal per vier weken een ontwerpersoverleg plaats om e.e.a. onderling af te stemmen en elkaar te informeren.
- INTWIS wordt ingevoerd als informatiebron voor Zeeweringen.
- Ontwerpveiligheid (marges) op andere manier toepassen in ontwerpen. Tevens toepassen van steentoets voor ontwerp.
- Goede controle van basisgegevens door waterschappen en Zeeweringen.

Capaciteit

- De ontwerpcapaciteit voor 2009 is aangevuld.
- De tekencapaciteit voor 2009 is aangevuld.

Dijkvakken voor ontwerp in 2009

Naast de afronding van een aantal dijkvakken (uitvoering 2011) worden in 2009 de volgende nieuwe dijkvakken in ontwerp genomen:

- Oostelijke Sloehavendam / Kaloot [W31]
- Stavenissepolder, Nieuwe- Annex- Stavenissepolder [32]
- Wilhelminapolder [51]
- Roggeplaat
- Hoedekenskerke restant [W4b]
- Joanna Mariapolder [28]
- Dijk Walsoorden [W37]
- Oesterdam Zuid [38]

Bestek en Uitvoering

S. Vermunt

Hierbij de positieve en verbeterpunten m.b.t. het uitvoeringsjaar 2008.

Positieve punten:

- In 2008 zijn een vier nieuwe medewerkers, waarvan drie ingehuurd, als directie UAV ingezet op de werken. Dit heeft over het algemeen positief uitgedrukt. Collega-directieleden hebben voldoende tijd kunnen besteden aan begeleiding van de nieuwe collega's.
- Directie's UAV zijn intensief betrokken bij het schrijven van de bestekken. Hiermee is "het over de schutting gooien" voorkomen.
- Op vijf van de zeven werken welke in 2008 / 2009 zijn aanbesteed is EMVI toegepast. Een en ander moet nog worden geëvalueerd maar de eerste geluiden zijn positief. Aannemers zijn in een aantal gevallen met positieve oplossingen gekomen.

Verbeterpunten:

- Vroegtijdig uitvoeren van de versterking van de transportroutes (oktober / november uitvoeren), dit omdat leveranciers betonzuilen vroeger willen gaan produceren waarmee het verwerken van te verse zuilen mogelijk kan worden voorkomen. Uitlevering is ook vroeger omdat leverancier onvoldoende ruimte heeft bij fabriek.
- Vroegtijdig uitvoeren nul-fase metingen (december voor vakken welke in februari gaan lopen).
- Overgangsconstructies blijven de aandacht vergen.
- Tijdens ontwerpfase nog eens goed kijken naar keuze bekleding bij strandjes. Een overlaging is hier niet de gelukkigste. Ook de kreukelberm verdient hier de aandacht. Ook afwegen of trappetje gewenst is.
- Het toepassen van EMVI heeft in een aantal gevallen bijna tot een arbitrage geleid. Een beoordelingscommissie met een aantal vaste leden zou kunnen leiden tot een eenduidigere beoordeling en het risico op een arbitrage dus kunnen verminderen. Beoordelen is wel een zeer tijdrovende klus.
- Zeer veel meer werk ten gevolge van afwijkende nul-situaties, vooral op Schouwen-Duiveland en Tholen. Verbetermaatregel is reeds genomen maar blijft aandacht vergen gezien de grote bedragen waar het hierbij om gaat.
- Vroegtijdig starten (februari) blijkt bij lage temperaturen niet altijd een gelukkige oplossing. Gietasfalt koelt tussen de kpu de steen en door koud spatwater snel af en vloeit niet optimaal tussen de breuksteen. Alleen in februari starten indien dit echt noodzakelijk is. In het contract is nu restrictie gesteld aan buitentemperatuur (onder 5 graden niet gieten).

Projectbeheersing

A. v. Ginneken

Scopemanagement

Een vastgestelde scope voor het gehele project ontbreekt. Scopewijzigingen worden niet vastgesteld door opdrachtgever en de consequenties worden niet doorvertaald.

Voorstellen:

- proces rondom scopevaststelling/wijziging verhelderen/communiceren
- vaststellen scope en scopewijzigingen regelen

Risicomanagement

Het risicodossier voldoet niet aan de huidige RWS normen. Momenteel ontbreekt het aan:

- Inschatting kans en gevolgen in tijd en geld
- Onderscheid endogene en exogene risico's
- Samenhang projectrisico's en contractrisico's dijkvakken

Hierdoor ontbreekt of is summiere informatie over prioriteitstelling, effecten van de maatregelen (SMART, oorzaakbeperkend of gevolgbeperkend), onderbouwing haalbaarheid planning en raming en een (onderbouwing van) een post onvoorzien. Bovendien is er onvoldoende aansluiting tussen de risicolijst en de risico's die richting (interne) opdrachtgever gecommuniceerd worden in de voortgangsrapportage.

Voorstellen

- uitvoeren analyses twee niveau's (project en contracten)
- ondersteuning tools, specialist

Financieel management

Een actuele kostenraming ontbreekt. Er is een discrepantie tussen afnemende km dijkvak en de toenemende kasreeksen. Een post onvoorzien wordt niet onderbouwd vanuit risico's

Een goede onderbouwing van de geplande uitgaven van 2008 en ook voor 2009 was er niet.

Bij de geplande uitgaven voor 2008 en 2009 is een ruwe schatting gemaakt en werd een voorzichtige kasplanning gehanteerd. Aangezien de aanbestedingsresultaten bij de T-rapportages als budgetmutaties worden opgegeven werd ter compensatie kasgeld van volgende jaren naar 2008 verschoven onder de noemer extra productie die niet goed kon worden onderbouwd .

Voorstellen:

- kostenraming actualiseren
- CM/TM/OM gaan jaaruitgaven begroten en bijstellen in lijn met T-rapportages (midden april, midden augustus (doorkijk T+1) i.s.m. MPB.

Planningsmanagement

Door de aard van het project was een PPI analyse op basis van een gesloten netwerkplanning niet mogelijk. De uitkomsten van de alternatieve rekenwijze worden niet als bindend gezien.

De managementplanning is praktisch en voor iedereen goed begrijpbaar. De relatie tussen risico's en planning is echter onvoldoende inzichtelijk.

De bewaking van de planning gebeurt door MPB na vrijgave van het dijkvak door vastlegging in MS project en monitoring hiervan. Verschillende medewerkers hanteren eigen plannings in verschillende systemen of bestanden. Dit roept de vraag op of dit niet efficiënter bv in een database die door verschillende mensen geraadpleegd en bewerkt kan worden.

Voorstel:

- Onderzoeken of beschikbare tools kunnen voorzien in efficiëntere werkwijze tav planning in het inzicht tussen de risico's en de planning kunnen vergroten.

Capaciteitsmanagement

Er is geen totaal overzicht van de benodigde en aanwezige capaciteit. Het proces tav meerjarige capaciteits inzet binnen RWS is nog in ontwikkeling. De onzekerheid over de borging van de benodigde kennis hangt hiermee samen.

In de samenwerkings-overeenkomst uit 2001 zijn afspraken gemaakt over de door de waterschappen te verrichtten werkzaamheden, leveringen en diensten.

Bovengenoemde factoren maken het sturen en beheersen lastig.

Bovendien speelt de vraag op de samenwerkingsovereenkomst in lijn is met de ontwikkelingen van de laatste jaren (inkoopbeleid RWS, kerntaken EPK/IK discussie en landelijke financiële regeling).

Voorstel:

- Centraal overzicht benodigde en aanwezige capaciteit.
- Proces (meerjarige) capaciteitsmanagement ontwikkelen/invoeren
- Nadere afspraken over aanleveren ramingen en verrekenmomenten met Waterschap ivm kasplanning
- Nagaan houdbaarheid samenwerkingsovereenkomst

Secundaire inkoop

De processen en verwerking in SAP systeem verliepen moeizaam. De oorzaak lijkt een combinatie van gewenning aan SAP ivm uitrol , beperkt aantal inkopen verspreid over meerdere personen en knellende procedures. Inmiddels is een vereenvoudiging doorgevoerd dmv light inkopen door invoering lightinkopen tot € 15.000.

Voostel:

- Uitvoeren vereenvoudigde lightinkopen
- Inkooptaken beleggen bij beperkt aantal mensen :
  - Light inkopen: Simon Vereeke, Joris Perquin, Silvester Vermunt, Anneke McGovern, Roy van de Voort.
  - Zaak ID en ATB aanmaken: Simon Vereeke, Joris Perquin, Silvester Vermunt, Cees la Grand, Anneke McGovern, Roy van de Voort.
  - ATB vrijgeven: Simon Vereeke, Joris Perquin, Silvester Vermunt.

Documentatie en informatiemanagement

Het is niet de gewoonte om getekende documenten te scannen zodat ze in die vorm ook digitaal voorhanden zijn. Dit kan leiden tot onduidelijkheid over versiebeheer en status en onvoldoende snelle beschikbaarheid.

Voorstel: digitalisering dmv Trim

Omgevingsmanagement

J. Perquin

Terugblik (willekeurige volgorde)

- M.u.v. Kop van Ossensisse, zijn alle reguliere vergunningen/goedkeuringen t.b.v. de werken in 2009 tijdig verkregen. Vergunningenspoor Kop van Ossensisse is vertraagd als gevolg van discussie tussen waterschap ZV en ZMF/Vb over openstelling onderhoudspad.
- Er is getracht het begrip omgevingsmanagement weer wat meer vorm te geven. De deelcommunicatieplannen per traject ('omgevingsplannen') bestrijken nu een langere periode. Proces wordt beheerst uitgevoerd.
- Ten aanzien van centrale opslagdepots is er de nodige inspanning verricht. Er is en wordt getracht een aantal centrale depots in te richten. Verder is men bezig met een bodemkwaliteitskaart om uitwisseling van bouwstoffen tussen trajecten eenvoudiger te maken.
- De vervolgproef met het verplanten van zeegras is succesvol verlopen.
- De cultuurhistorie op en rond de zeekeringen langs de Oosterschelde is in kaart gebracht en digitaal beschikbaar gemaakt. Cultuurhistorie heeft een volwaardige plaats binnen het proces gekregen.
- Ook in 2008 zijn langs alle transportroutes op eenduidige wijze bouwkundige vooropnames gedaan.
- Er is vooruitgang geboekt bij het in beeld krijgen van de vis- en mossepercelen (incl. NAW-gegevens) langs de trajecten. Er is nog wel behoefte aan een goede en eenvoudig benaderbare overzichtskaart.
- Er is een herstart gemaakt ten aanzien van het realiseren van de herstelopgave. Inmiddels is er een oplossingrichting gekozen (herinrichting drietal inlagen). Marktbenadering hiervoor loopt.
- Er zijn afspraken gemaakt over eenduidige afhandeling van claims en verzoeken om nadeelcompensatie, maar er zijn nog enkele discussiepuntjes.
- Deadlines binnen planprocedure zijn verschoven als gevolg van uitloop ontwerpproces.

Vooruitblik/verbeterpunten (willekeurige volgorde)

- Verbetering interne communicatie t.b.v. omgevingsmanagement.
- Werkwijze afhandeling claims en verzoeken om nadeelcompensatie vervolmaken.
- Planning planprocedure beter beheersbaar maken.

Communicatie

A. McGovern

2008 begon met een verminderde capaciteit voor de afdeling Communicatie. Oorzaak was ziekte van een (inhuur)communicatieadviseur. In de eerste maanden van het jaar is geprobeerd dit gemis op te vangen. In februari/maart werd duidelijk dat (volledige) terugkeer van de zieke medewerker voorlopig niet aan de orde was. Omdat op hetzelfde moment behoefte bestond aan een snellere oplevering én een uitgebreidere versie van de communicatieplannen werd besloten tot tijdelijke inhuur van een extra communicatieadviseur voor de periode van mei tot uiterlijk april 2009.

Met ingang van (ongeveer) dezelfde datum hervatte de zieke collega gedeeltelijk de werkzaamheden en bouwde dit langzaam op. In augustus was betrokkene weer volledig hersteld en 32 uur per week beschikbaar. De inzet beperkte zich echter tot 24 uur per week omdat de collega tot einde van het jaar één dag verlof per week wilde opnemen. Reden hiervoor was het wegwerken van een grote voorraad verlof; bijkomend persoonlijk voordeel de langere tijd die zij hierdoor kreeg om te groeien naar/wennen aan het weer 100% actief te zijn.

Deelcommunicatieplannen

In 2008 werd een verbeteringslag gemaakt:

- o De plannen voor de werken 2009 kwamen tot stand; de verbetering in deze plannen betrof met name de inhoud: een uitgebreid plan dat zich niet beperkte tot een doelgroep-middelenmatrix;
- o Eind van het jaar waren ook de deelcommunicatieplannen voor de werken van 2010 grotendeels klaar. Qua tijd was hiermee de gewenste inhaalslag gerealiseerd. Maar ook vond in deze plannen nog een inhoudelijke verbetering plaats: de plannen beslaan meerdere projectfasen waardoor ze niet alleen een basiswerkdocument voor de afdeling communicatie, maar ook voor de omgevingsmanager zijn.

Producten

In 2008 werden ter ondersteuning van de externe communicatie de volgende producten geleverd:

- o Informatiebijeenkomsten werken 2008 (januari/februari)
- o Huis aan huiskranten:
  - o Bij aanvang van de werken edities per dijktraject
  - o Bij einde van de werken één editie voor alle dijktrajecten
- o Diverse flyers (met name voor de horecasector);
- o Informatieborden dijktrajecten 2008
- o Informatiebijeenkomsten werken 2009 (inhaalslag qua tijd/nodig in verband met vroege start werken 2009);
- o Actuele informatie op www.zeeweringen.nl.

Ten behoeve van de interne communicatie verschenen:

- o Zeeweringenkranten (editie 28 en 29);
- o Diverse digitale Nieuwsblokken.

Er werd (voornamelijk met betrekking tot de uitvoering van de werken) tijd gestoken in het behandelen van klachten en het verstrekken van informatie. De mogelijkheden van/noodzaak voor het invoeren van een klachteninformatiesysteem worden op dit moment nog onderzocht.

Evaluatie communicatie

Om na te gaan of de ingezette communicatiemiddelen aansluiten bij de behoefte werd in 2008 aan een marketingbureau opdracht verstrekt hiernaar onderzoek te doen in dijktraject Zoutelande en in dijktraject Oesterdam, 1^e en 2^e Bathpolder. Het onderzoek loopt door tot het einde van genoemde werken in 2009.

Interne ondersteuning

Communicatie ondersteunde de discipline kennis in 2008 in verband met:

- o Overslagproeven;
- o Toepassing innovatief materiaal C-fix in 2009 (niet doorgegaan);
- o Opdracht Technasium verbetering boulevard Vlissingen.

Ten behoeve van het gehele projectbureau onderhoudt en beheert de projectsecretaris sinds 2008 op de G-schijf een verslagenbank en genereert daaruit een 'actieoverzicht omgevingsmanagement', dat tijdens elk Projectbureauoverleg wordt doorgenomen. Doel hiervan is dat alle projectbureau medewerkers te allen tijde kunnen nagaan met welke partijen in bepaalde dijktrajecten is gesproken en of en zo ja welke afspraken daarbij zijn gemaakt. Deze gang van zaken optimaliseert/waarborgt het nakomen van gemaakte afspraken (ook bij vertrek van medewerkers) en daarmee de publieksgerichtheid.

Actualisatie Projectplan

De werkwijze binnen het project Zeeweringen is gerelateerd aan, maar niet conform de Uniforme Primaire Processen (UPP) van Rijkswaterstaat. Met het oog op mogelijk audits van RWS was het noodzakelijk de punten waarop het projectplan van UPP afwijkt uitgebreider te omschrijven en de reden ervan toe te lichten.

Aandachtspunten evaluatie 2007 met betrekking tot:

- o Deelcommunicatieplannen
  - o Inhaal-/verbeterslag gemaakt (lees hierboven)
- o Informatiebijeenkomsten
  - o Inhaal-/verbeterslag gemaakt (lees hierboven)
- o Vormgeving communicatiemiddelen
  - o Vernieuwde huisstijl werd in alle middelen doorgevoerd
- o Communicatie Visserijsector
  - o Verbeterslag vertraagd in verband met het moeilijk verkrijgen van benodigde informatie van LNV. Eind 2008 kwam hierin duidelijkheid waardoor het ernaar uitziet dat begin 2009 deze sector toch adequaat geïnformeerd kan worden.
- o Evaluatie communicatie
  - o Onderzoek loopt (lees hierboven)
- o Klachteninformatiesysteem
  - o Onderzoek nut en noodzaak loopt (lees hierboven)
- o Aandacht voor de interne communicatie
  - o Verbeterslag gemaakt door centrale opslag verslagen en actieoverzicht omgevingsmanagement (lees hierboven)

- o Aandacht voor relatie Rijkswaterstaat/Waterschappen
  - o Aandachtspunt blijft staan (lees hieronder).

Vooruitblik 2009

Aandachtspunt Capaciteit

Begin 2008 ontstond een capaciteitsprobleem in verband met ziekte van een (ingehuurde) communicatieadviseur. De oorzaak daarvan lag grotendeels in een (te) hoge werkdruk. Per april loopt het contract voor de extra capaciteit voor communicatie af. Vanaf dat moment is voor communicatie als voorheen een capaciteit van 72 uur per week beschikbaar: projectsecretaris 40 uur / inhuur communicatieadvies 32 uur.

Inmiddels ligt er wel een betere basis voor uitvoering van de werkzaamheden: inhaalslagen zijn gemaakt, de markt wordt vaker benut (denk aan het schrijven van teksten voor diverse communicatiemiddelen) en de ondersteunende capaciteit die het projectsecretariaat biedt wordt beter benut. Uitdaging is nu vooral de nieuwe jaarplanning qua tijd aan te houden. Op dit moment ziet het ernaar uit dat dit zal lukken. Het blijft echter nodig de vinger aan de pols te houden en indien nodig tijdig aan de bel te trekken.

Aandachtspunt interne communicatie

(Bijna) iedere projectbureau-medewerker krijgt bij de uitvoering van zijn/haar werk in meer of mindere mate te maken met contacten met externe belanghebbende partijen. Met het oog op de publieksgerichtheid is het belangrijk dat alle medewerkers goed op de hoogte zijn van afspraken die met belanghebbenden gemaakt zijn.

Een knelpunt bleek in 2008 de grote moeite waarmee de afdeling communicatie intern juiste gegevens moest verkrijgen voor het voeren van een adequate communicatie (middels diverse middelen) met omwonenden en andere belanghebbenden in projectgebieden.

Aandacht voor relatie Rijkswaterstaat / waterschappen

Elke vier weken is er een overleg met de communicatieadviseurs van Rijkswaterstaat, Waterschap Zeeuwse Eilanden en Waterschap Zeeuws-Vlaanderen. Bij de uitvoering van de communicatietaken bij het projectbureau staat echter vaak het belang van een goede uitvoering uit naam van het projectbureau voorop en verdwijnt de aandacht voor de afzonderlijke belangen van de samenwerkende partners Rijkswaterstaat en waterschappen soms wat naar de achtergrond. Met name voor de projectsecretaris blijft het zaak hiervoor aandacht te houden.

Verbeterpunt kennisgeving ter inzage legging plannen

De ter inzage legging van de plannen wordt in diverse media gepubliceerd. In 2008 bleek dat een aantal belanghebbenden deze kennisgeving niet gezien hadden. Zij spraken hun ongenoegen hierover uit. Ter verbetering is afgesproken om belanghebbenden die dichtbij een projectgebied of transportroute wonen schriftelijk over de ter inzage legging te informeren en eventueel een exemplaar van de planbeschrijving toe te sturen. Eén en ander wordt ook in de deelcommunicatieplannen opgenomen.

Onderzoek/innovatie

Y. Provoost

De samenwerking met de contactpersonen bij de Waterdienst en Deltares verloopt prima. Punt blijft dat de inhoudelijke kwaliteitsborging niet wordt uitgevoerd door de Waterdienst, deze moet plaatsvinden bij de marktpartijen (zelf).

De verschillende veldproeven zijn mede dankzij de inzet van het waterschap allemaal geslaagd. Een betere en vroegtijdige raming van de gewenste inzet zou prettig zijn. Op die manier kan de beheerder intern de zaken beter op elkaar afstemmen.

Mede dankzij de Waterdienst worden ideeën, innovaties landelijk uitgezet waardoor het makkelijker is om expertise van de landelijke diensten te gebruiken.

Overige (landelijke) projecten o.a. op het vlak van klimaat en milieu, worden in de gaten gehouden. Er wordt contact gezocht om eventuele conflictpunten qua planning tijdig te voorkomen. Tevens wordt de kennis van Zeeweringen ingebracht en wordt kennis vanuit die projecten toegepast binnen Zeeweringen.

Verschillende beheerders, ingenieursbureaus en collega Rijkswaterstaters hebben bij Zeeweringen aangeklopt voor advies en informatie. Het fungeren als landelijke vraagbaak lijkt alleen maar structureler te worden.

Als 'extraatje' is samengewerkt met enkele Technasia. Vanuit Zeeweringen is bij 2 middelbare scholen de opdracht om de boulevard van Vlissingen de komende 100 jaar droog te houden neergelegd.

Het is ook in 2008 niet gelukt om het jaarplan voor onderzoek in 2009 voor de jaarwisseling gereed te hebben.

Waterschap Zeeuwse Eianden

A. Marinisse

Er zijn al veel verbeteringen in de bestekken van 2009 ingevoerd. De werken van 2008 zijn allen op tijd gereed gekomen. Een euvel was het op enkele plaatsen niet goed bekend zijn van de teen van de steenglooiing. Dit heeft geleid tot meerwerk. Enkele aanbevelingen zijn:

- Gezien de problemen met de werken die in 2010 worden uitgevoerd en in 2008 zijn aanbesteed verdient het aanbeveling geen meerjarige bestekken meer op te stellen. Te meer daar bij de marktconsultatie de meeste aannemers aangaven hieraan geen behoefte te hebben.
- Meer aandacht besteden aan het feit dat er soms ophoping van fijne materialen voorkomt in overlagingen van gepenetreerde stortsteen. Na uitvoering van het werk zijn deze plaatsen niet terug te vinden terwijl het zeer zwakke punten in de bekleding zijn.
- Grondwerk dat aansluit op asfaltverhardingen ca 5 cm lager afwerken. Na inzaaien en opgroeien van het gras komt door wortelvorming de grond omhoog en blijft er water op het asfalt staan.
- Het waterschapsbestek voor het prepareren van de transportroutes door meerdere mensen laten bekijken zodat geen knelpunten over het hoofd worden gezien.
- De onderhoudswegen van betonblokken, koperslakblokken en open steenasfalt die niet opengesteld worden voor fietsers, dun afstrooien met zanderige grond. Deze grond zomogelijk invegen. Het afdekken met 5 cm grond volgens de huidige bestekken geeft te veel spoorvorming.
- Geen of zo weinig mogelijk trappen op de steenglooiing beneden de buitenberm aanbrengen in dijkvakken met een aanzienlijke golfaanval. Het zijn per definitie verzwakkingen van de glooiingbekleding.
- De tijd tussen het gereedkomen van de bestekken met tekeningen en de datum van inlichtingen is te kort. Soms minder dan een week. Het waterschap heeft dan te weinig tijd om ze gedegen na te kijken en correcties aan te geven.
- Nadat de ontwerpnota in concept gereed is, is het beter om in omgeving van dorpen e.o. recreatiegebieden een (extra)inspraakavond te organiseren. Dit voorkomt dat er in de besteksfase op het laatste moment nog veranderingen in met name de transportroute doorgevoerd moeten worden. Dit geeft ook eerder duidelijkheid voor het eventueel aanpassen/versterken van de route door Wze.
- De emvi-beoordeling kan in een laat stadium roet in het eten gooien wat de transportroute betreft, dit met betrekking tot de planbeschrijving en de daaruit voortvloeiende vergunningen. Enige terughoudendheid om de transportroutes als beoordelingscriterium mee te nemen in de emvi-beoordeling lijkt mij dan ook op z'n plaats.
- De revisietekeningen van de aannemer kunnen gebruikt worden voor de overdracht van de werken. Ze zijn namelijk gedetailleerder dan de tekeningen die momenteel door de grontmij vervaardigd worden. Er moet dan in het bestek goed aangegeven worden waar de tekeningen aan moeten voldoen. Deze werkwijze geeft een behoorlijke kostenbesparing. Dit geeft ook tijdwinst in het overdrachttraject.